

A szerkesztő lakasa:

Rimaszombat, Főtér Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja.

Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyedévre 2 korona

Tanítóknak egész évre 4 kor.
fél évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1 szám a. a könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja

Egy háromhasábos petitsor térfogata 12 fillér.
Bélyegdí, minden beiktatás után 60 fillér.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér.

Előfizetést elfogad a Gömör-Kishont kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Ujjászületés napja.

Márczius 15-ike nemzeti életünk egyik örökragyogású fénypontja, feledhetetlen napja a szabad eszmék diadalának.

Mint hajdan a szentlélek tüzes nyelvek alakjában szállta meg a kereszténység eszméinek első apostolait, akként hatotta át a szabadság szelleme az emlékezetes nap dicső alakjait. A hazaszereget lángoló szavai, melyek ezen kiválasztottak ajkairól hangoztak fel, Kárpátoktól le Adriáig lángra lobbantották a szabad eszmék iránti lelkesedés legszentebb tüzét s a nemzet ezen rég nem hallott hangok hallatára felébredt százados álmából.

Más nemzetek véres küzdelmek árán s a zsarnoki önkény romjain keresztül jutottak ama vívmányok birtokába, melyek egy új korszak derengő hajnalának a hírnökei, mi egész esendben a nemzeti szellem őseréjének megnyilatkozása közben vívtuk ki a szabad eszmék diadalát.

Egy nemzet ujjászületése vérkeresztesség nélkül oly kimagasló momentum, mely páratlanul áll a nemzetek életében. A kegyeletes hála lángja örökké lobogni fog azért a nemzet szívében ama nagyok iránt, kik a márczius 15-iki nap eseményeinek előkészítői és megteremtői valának.

Mit is köszönhetünk mi magyarok ezen emlékezetes napnak? Mindent, ami az emberiség eszményi törekvéseinek fogalmához tartozik, s így az egyenlőség, testvériség és szabadság eszméjének megtestesülését is. Ezen a napon omlottak össze azok a válaszfalak, melyek a társadalmat rang, vagyon s egyéb kiesinyes születési vagy anyagi előnyök szerint kasztoakra osztották fel. A társadalmi osztályok egységes nemzettestté való összeolvadása azon az emlékezetes napon

nyert impulzust s azóta a társadalmi átalakulás eme nagyjelentőségű akciója állandóan folyamatban van s hogy még a XIX-ik század alkonyán sem tudott végleges befejezést nyerni, annak oka nagyrészt a társadalom törpe minoritásában levő esekély töredékének a középkori előítéletekhez való merev ragaszkodásában, ósdi elavult felfogás megcsontosodásában gyökerezik.

Végre ennek a nagy napnak köszönhetjük, hogy a szabadság iránti érzület melege, mely fajunk természetének egyebként jellemző vonását képezi, hova-tovább általánosabban az igazi lelkesedés fokozottabb jeleivel kezd kifejezésre jutni. — Haladás a közművelődés egyes terén csak ott észlelhető, hol szabadság honol. — Márczius 15-ike készítette elő hazánkban a talajt a szabad eszmék befogadására. Az akkor elvetett magvak dúsan termő talajra találva, mihamar kikeltek s élénk pezsgő társadalmi élet esirait oltották be abba a nemzetbe, melynek kebelében az akkori zsarnok önkény által szított viszály áldatlan harca dúlt.

Márcziusi ifjak! az ujjászületett Magyarországot társadalma a ti dicső tetteiteknek áldoz akkor, midőn osztatlan elismeréssel ünneplő hangulatban gondolt vissza azokra a történelmi jelentőségű eseményekre, melyek hazánk jövő nagyságának esirait hordozzák méhökben s melyeknek ti voltatok a megteremtői.

A hazaszereget örömtüzei, melyeket a hálás visszaemlékezés gyújt minden igaz magyar szívében, évről-évre meg-megújulva dicsőfényvel hintik be e nagy napemlékét, s míg a Duna és Tisza partjain magyar szó hangzik s magyar dalban tör ki a nép öröme és szomorú bánata, ezen nap dicső emlékezte élni fog a nemzet kegyeletében!

Márczius 15-iki ünnepe. A márczius 15-iki nagy napnak 46-ik évfordulóját — miként a multban — úgy az idén is fényesen szándékoznak megünnepelni városunk erkölcsi testületei. Első helyen főgymnásiumunk ünnepélyét emlíjük föl, mely ma délután 3 órakor veszi kezdetét a főgymnasium torna-termében. A programmból kitetszőleg igen érdekesnek ígérkezik s reméljük, hogy a közönség most is meleg szeretettel siet a helyre, hol az ifjuság a jövő reménye, mutatja be hamisítatlan érzelmeinek megnyilatkozását. Az ünnepély műsora a következő:

1. „Nemzeti zászló“ karének, előadja az ifj. énekkar.
2. Elnöki megnyitó *dr. Veres Samu* tanártól.
3. „A koldus“ költemény Ábrányi Emiltől, szavalja *Hubay Béla VIII. o. t.* (a közm. egy. díjával kitüntetett szavalat).
4. „A szent öreg“ (a közm. egy. díjával kitüntetett felolvasás) *Korsós Zoltán VII. o. t.-től.*
5. Régi Rákóczy-nóta, karének, előadja az ifj. énekkar.
6. „Örök harez“ költemény Pósa Lajostól, szavalja *Törköly József VI. o. t.*
7. „Széchenyi és jóslata“ (a közm. egy. díjával kitüntetett felolvasás) *Kohn Jenő VIII. o. t.-től.*
8. „A Jehova“ költemény Kiss Józseftől, szavalja *Hédervári Lehel VIII. o. t.* (a közm. egy. díjával kitüntetett szavalat).
9. Jelentés a pályázatok eredményéről.
10. „Kurnez dal“ karének, előadja az ifj. énekkar.

A kaszinó is megünnepeli a nagy napot saját helyiségében. Ez alkalomra a dalárda is felkérte, hogy szebb-nél-szebb nótáival fokozza a kedvet s lelkesítse a nagy nap emlékeitől melegen érző sziveket. A polgári olvasókör hasonlóan társas vacsorával ünnepli meg márczius idusát. Mint az előlelekből következtetni lehet, hagyományos multjának régi fénye csak öregbedni fog az által is, és szorosabban fogja össze fűzni azon igazi polgárokat, kiknek mindenek előtt első volt a haza iránti édes kötelességérzet. A kath. olvasókör szintén ünnepre készül. Egyleti helyiségében ugyancsak társas vacsorával ünnepli meg a szabadság dicső napjának évfordulóját.

TÁRCZA.

1848. márczius 15.

Ünnep e nap, húsvétja szent hazánknak!
Emlék, óh drága emlék ez nekünk;
Hangos visszhangja nagy idők szavának,
Mit zeng felénk dicső történetünk!
Porlik a kő, ledől az érekszobor majd,
Buján tenyészik rajta zöld moha,
De e napot s az érzést, a mire hajt,
Feledni nem fogjuk soha, soha!

Csillag hullt le s itt eszme lett belőle,
A legdicsőbb, mitől szívünk hevül,
Bátor, erős leszen a gyöngye tőle,
Ki szívébe zárja, boldog, idvezül!
Oh, idvezül! hisz' égből jött e szent tűz,
A vágyó szívébe mennyet alkotott,
Nagy tett, szabad gondolkodásra hajt, úz,
A legnagyobb, mit Isten adhatott.

Gyorsan halad, siet erdőzúgásként,
Féltázza alvó népek zreit,
Minden szívet fölguyjt s futó villámként
Átfutja régi népe kebleit;
S mikor a szép tavasz virágfüzért hajt,
S a zöld berket madárdal hatja át,
Föllekesülve, égve százezer ajk
Éneklí a szabadság szent dalát.

Egy szív-, boldog családdá lett e nemzet,
Azzá fűz é a szent testvériség
S egyenlőség, miket számára nemzett
Szép csillagból, mely földre hullt, az ég.
Örömtűz ég az ifjuság szemében,
A lányka ajkán biztató mosoly.
Nem ing a kard a gyenge ősz kezében,
Szívében újra ifju vére foly!

Oh, hisz mi nemzetemnek régi vágya,
Miért a mult, több század fáradtott;
Mi kines, a szívnek legszebb, régi álma;
Miért hazánk már anyyi vért adott.
Mit sűgva-sűgott gyermekének apja
S hangoztatá Rákóczynak szavát;
Mit sirva zeng oly rég a költő lantja:
E nap adott nekünk szabad hazát!

Szabadság! . . . Oh, minő e szó varázsa!
Nevére népek ezre hogy hevült!
Pár percz . . . s mi fájt, a népek szolgasága
Köd-, páráként el, messze elrepült!
S mi lón helyén? . . . Hát el tudná beszélni,
Mi van szívében, szabaddá lett madár?
Oh, égi üdvbe' kellett nekik élni!
S ily boldogságra ninesen szó s határ!

Szabadság! . . . Éltető e szó varázsa!
Nézzétek csak, hogy éled, hogy pirúl, . . .
Tekintsetek egy rab sápadt arczára,
Ha rá szabadság napja fölvirul! . . .
Szemébe' tűz, élet honol az arezán,
Elgyengült keble újra földobog! . . .
Elvész kalitba zárt király oroszlán,
Halál, mit rá zörgő biline se dob.

Szabad hazánk! . . . Oh, de alig örültünk
Pár perczig e dicső napok felett,
Íríggy kigyók támadtak fel körülünk;
A kisedet oltalmára kard kellett!
Remeg, meging édes hazánk hajója,
Oly gyenge még! . . . s már szirtbe ütközött, . . .
Gigászi kar kell hozzá, hogy megójjja
Zúgó habok, veszély, vihar között!

S az lón e nép! Dicső hős minden tagja!
És harezol úgy, miként egy óriás,
Dalolva megy esatába, hogyha hallja,
Mit mond a gyujtó ajku Messias.
Zászló lobog, fölkeltek a nagy hősök,
Erős kezükbe villanó aczél,
Miként oroszlán küzdenek e hősök,
Csatájukban szabadság volt a czél!

Egyenlő volt mind! Hős! . . . Az égi érzet
A gyenge karba is erőt adott,
Honvéd esatába' fájdalomat nem érzett,
Habár sebet, nehéz sebet kapott.
Egy szó elég volt! Gyujtott ez: „Előre!“
Hevült a szíve, lábzan ég, dobog,
És fut az ellen gyáván, messze tőle
S ő győz, . . . zászlója büszkén föllobog!

Ah! de sötét lesz újra nem sokára,
Kárpát fölött sötét ború honol,
Gyásznap virradt fel e szegény hazára,
Észak felé sötét a ködgomoly! . . .

Küzdünk, csatáztunk . . . Ah, de hasztalan volt! . . .
Hazánkban egy sötét sir domborol . . .
Ifjú szabadságunk elbukva megholt
S egy ország népe sirva ráborul . . .

Az nem lehet! Nem halt meg a nagy eszme,
Melyet nekünk akkor adott az ég;
Az nem lehet, hogy az eszme elveszne!
Oh „megvirrad, föl fog virulni még!“
Regg fog derülni majd a hosszú éjre;
El nem hagyott bennünket Istenünk!
Hiába nem hullott a hősök vére!
Még zeng: „Mi néki fáj, az fáj nekünk!“

Oh, földerül! . . . Az éjjel végett érhet!
Törzssé leszen egykor az ifjú ág!
Nem féltém én hazám, mig ily tűz éghet
Magyar szívbén és benned ifjuság!
Nem félek én, mig egy magyar szív érez!
Bár „terheink viselni oly bajos“ . . .
Lesz még idő, midőn a seb nem vérez!
Még zeng: „Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos!“

S ha lesznek egykor újra Brutusok majd,
Fujjátok meg a régi harsonát!
És szent dalunk úgy zengje majd ezer ajk,
Hogy az egész világot hassa át!
Hadd tudja meg mindenki e világon:
Tavasz van itt! . . . Kizöldült az avar! . . .
Azt dallja majd szabad madár az ágon:
El s élni fog örökre a magyar! —f.

1894. márczius 15.

Ünnepet ül kint a természet,
A kikelet szebb ünnepét.
Legyőzve a halál, enyészet,
Fény árad a világra szét.
Uj élet kel a pusztaságon,
Felzendül a tavaszi dal,
Kipattan a rígy is az ágon
Lobogót bont a pusztá galy.

Tavasz van, aranyos, napsugaras tavasz, tele fény-
élettel. Felébred az alvó pihenő természet, nyugvó föld
határa, messze völgye, halma, mély halott álmából, ke-
bele feldobban. Mintha láthatatlan szellem ajak keltné,
esókolná életre tündéri esókjával, — láthatatlan tündér

Megyebizottsági közgyűlés.

Törvényhatóságunk f. hó 13. és 14-én tartott évenyvedes közgyűlése nagy érdeklődés mellett folyt le. A millenium megünneplése tárgyaltattott Hanvay Zoltán bizottsági tagnak egy Tompa Mihály koszorús költőnk nevét viselő vármegyei nyilvános könyvtár felállítására és a gömörmezei magyar közművelődési egyesületnek azon kérvénye kapcsán, melyet a sikeres, de anyagi korlátolt-sága miatt szűk térre szorított működésének fokozása céljából nagyobb mérvű segélyezés vagy megfelelő megyei alap létesítése ügyében benyújtott. A népes közgyűlést Hámos László főispán nyitotta meg és vezette mindkét napon.

Bornemisza László alispán terjedelmes jelentésében előterjeszti a közigazgatás minden ágában előfordult mozzanatoknak annak felemelése mellett, hogy Dapsy József megyei pénztárnok nyugdíjaztatása iránti kérvényét benyújtotta, miért is ezen állomásonak a nyári közgyűlésen leendő betöltésén lesz szükség.

Erre olvastatott a m. kir. belügyminiszternek azon rendelete, melyvel a nagyrőcei járásban rendszeresített segélyszolgabírói új állást engedélyezi, melyre egyhangulag Molitórisz Zoltán közigazgatási gyakornok választott meg.

Hanvay Zoltán említett indítványa és a közművelődési egyesület kérvénye került most sorra, mire Bornemisza László alispán jól átgondolt, hazafias lelkesedéssel előadott, s a jelenlévőkben mély hatást keltett nagyszabású beszéddel, — melyet egész terjedelmében jövő számunkban közölünk, támogatta s részben módosította ezen indítványokat.

Ismételve zajos tetszésnyilvánítás és helyesléssel kísért beszédében kifejtve a milleniumi ünnep nagy nemzeti jelentőségét, ajánlja, hogy a megye közönsége vegyen részt annak méltó megünneplésében, e célból nagyobb horderevű alkotásokat létesítsen, nevezetesen 25000 forintnyi alapot tegyen a közművelődési egyesület javára, 25000 forinttal létesítsen megyei múzeumot történeti, közművelődési, ipari és gazdasági osztályokkal, és végre 10000 forinttal járuljon egy Rimaszombatan felállítandó szobor műre. Ezen mintegy 60000 forintnyi költség adakozás vagy esetleg 2%-os pótdadó útján lenne előteremtendő.

Török Bálint, Szentiványi Árpád, Farkas Ábris, Kubinyi Géza, Mariássy Andor elvileg pártolják ezen indítványt; tekintettel azonban arra, hogy ily nagyobb szabású alkotások tervezése és az arra szükséges költség kiszámítása, valamint a fedezet miképp leendő előteremtése beható tanulmányozást és megfontolást igényel, ez ügyet előbb bizottság útján kívánják tárgyalni.

Egyhangulag határozatba ment, hogy Gömörmege a milleniumot fényesen és méltóságának megfelelőleg akarja megünnepelni. E végből Hámos László főispán mint elnök és Bornemisza László alispán mint alelnök vezetésére alatt 30 tagból álló bizottságot küldött ki oly felhívással, hogy a létesítendő alkotások valamint a szükséges fedezet előteremtésére nézve részletes, indokolt javaslatot 6 hónap alatt terjesszen elő.

A tanácskozás további folyamán tárgyalattott 17 tiszolezi képviselőtestületi tag által aláírt felebbezése azon megyei határozat ellen, melyvel Tiszolez város képviselőtestülete egyik oly gyűlésében hozott határozatot, melyre valamennyi tag meg is hivatott, megsemmisített.

Mivel a felebbezők beadványukban sértő kifejezéseket használnak az alispáni hivatal és a megyebizottság ellen, szűksértés ezimén egyenkint 100—100 forintnyi bírsággal sújtattak.

A tanácskozás többi tárgyát képezték a megyei pénztári számadások megvizsgálására vonatkozó jelentések s kisebb helyi jelentőségű ügyek.

A gömörmezei magyar közművelődési egyesület közgyűlése.

Közművelődési egyesületünk folyó hó 13-án tartotta rendes évi gyűlését, melyen mintegy 40 tag vett részt. Ott láttuk: Hámos László főispán, Bornemisza László alispán, Fáy Victor, Sárközy Gyula, Dr. Kalkbrenner Hugó, Diószeghy Zsigmond, Mihálik Dezső, Lukács Géza, Mariássy Andor, Baksay István, Srédér Gyula, Molnár József, Samarjay János, Basilides János, Säteő István stb.

A gyűlést Török Bálint elnök a következő lelkes beszéddel nyitotta meg:

„Tisztelt közgyűlés!

Hazafiai örömmel üdvözölöm egyesületünknek e helyen tanácskozásra megjelent mélyen tisztelt tagjait, s midőn ez tetsem, önkéntlenül is vissza kívánok pillantani egyesületünk lefolyt múltjára s azon jelenségekre, melyek a lefolyt idővel összekötte tünnek fel emlékeimben, s ha vissza gondolunk, hogy azon időtől kezdve, midőn 8—9 év előtt egyesületünk alapjait leraktuk a mai napig, sok emelkedettség, hazafias lelkesedés s bizonyos tekintetben javulás is történt édes hazánk szép nyelvének terjesztése érdekében.

Az egyesület immár a kezdet nehézségeit átélte, azért nem is gondolhatott eddig a távol jövő feladataira, főgondot fordított mindenek előtt saját megerősödésére; a fejlődés ezen szakában tehát elodázhatatlan kötelességé vált, hogy az egyesület működésének sorrendjét megállapítsa, s gondoskodjék egyidejűleg anyagi helyzetének fejlesztése érdekében is.

Ezekből kifolyólag az egyesület választmánya egyik üléséből anyagi helyzetének javítása céljából kérelmet intézett Gömörmege törvényhatósági közgyűléséhez, s kérése indokál felemeltette hivatását, melyet betölteni hazafiai kötelessége, s kérte törvényhatóságunk közgyűlését, hogy az ország ezredéves fenállásának örömnünnepe alkalmából oly módon segélyezze egyesületünket, hogy az egyesület kifizűzött céljainak, s feladatainak a jövőben is megfelelni képes lehessen.

Nehéz viszonyok között lépünk uraim az új ezredév küszöbére, eltekintve hazánk jelen politikai s közigazgatási viszonyaitól, országzserte mesterségesen, s tervszerűen szűtik elleneink az egyenlenséget s izgalmat az ország különböző nemzetiségei között ellenünk, e nemtelen igazságok ellensúlyozására alakultunk társadalmi uton, hogy e mozgalmakat szelidítsük s polgártársainkat hazafiai kötelességük teljesítésére serkentjük.

Pedig uraim alig volt még nemzet, mely az idegen elemeket annyira szabadsággal és vendég szeretettel fogadta volna, mint a magyar, a mint egyik vagy másik nemzetiségű az állam kötelékébe lépett, készséggel osztotta meg velük a magyar nemzet alkotmányát minden jogát, szabadságát, soha senkitől nem kérdezte, hogy nemet, tót, vagy román szülte ivadék-e? hanem szabad fejlődést biztosított számukra, s a közélet s közpálya terén szabadon érvényesítette tehetségét mindenki, csak szét kell néznünk uraim, s olvassuk fel annyi számtalan jelesein névsorát és vezeték neveiket, s első tekintetre feltűnik, hogy ezek nem a hazát alkotó Árpád népének ivadékaik közül küzdöttek fel magukat azon helyre, hol ma a magyar nemzet osztatlan lelkesedéssel és odaadással kíséri hazafiai működésüket.

De uraim, ha ezredéves történelmünk mohos lapjait végig lapozzuk, a történelmi igazság érdekében ki kell jelentenünk, hogy e hazában élő nemzetiségek ezredév leforgása alatt számtalan jelét adták hazafiságuknak s áldozatkészségüknek: a magyar történelem egyik kiemelkedő alakja Hunyady János, hazánk egykori dicső kormányzója, az erdélyi románok segélyével vívta ki leg-szebb győzelmeit, második Rákóczy Ferencz a nagy szabadsághős, a sárosi, beregi s marmarosi ruténnel in-

duit el dicsőséges hadjárataira, de hogy messze ne menjünk, a legközelebb lezajlott szabadságharc egyik dicső fegyverténye kétségtelenül Brantzkó szorosainak bevételére volt, sokan vagyunk még t. közgyűlés kortársai amaz eseményeknek, szemünk előtt folyt le azon dicső fegyvertény, melyet Zólyommege tót ajku, de hazafias érzelmű honvédek vívtak meg.

En uraim bízom hazám nemzetiségeiben, hogy elődeink dicső példáit követendik, s a folyamatba tett igazságok ellenére megőrzik a haza iránt táplált meleg ragaszkodásukat, de viszont nekünk, kik a hazai közművelődés s a nemzeti közérzet fejlesztése céljából társadalmi uton szövetkeztünk, intő például szolgál, hogy éber figyelműt gyakoroljunk, hogy az orosz jótékony-sági, de különben aljas igaztásra s bujogtatásra alakult egyesületek, s a csábító rübelek ellenében népünk jó szellemét, s hazafiai érzelmüket megvédeni, s a bujogatókat ellensúlyozni képesek lehessünk.

Fejlesszük uraim a tért tevékenységünk számára, s tartuk szemünk előtt a költőnek ébresztő jelszavát: has, munkálj s gyarapíts s a baza fényre derül!

Beszédje végeztével minden más tárgyat előzőleg meleg szavakban üdvözölte az elnök Bornemisza László alispán azon hatásos beszédeért, melyet az egyesületnek a megye által leendő nagyobb mérvű támogatása érdekében az nap délelőtt tartott megyebizottsági gyűlésen mondott. A közgyűlés, mely Bornemisza László alispán már a terembe beléptekor éljenzéssel fogadott, lelkes helyesléssel járult ezen üdvözölés és köszönetnyilvánításhoz.

Erre olvastatott az egyesület működéséről szóló jelentés, melyet szintén egész terjedelemben közölünk:

„Tisztelt közgyűlés!

Ki magas czélt tűz maga elé, azt csakis öntudatos törekvés, kitartó fáradozás, az utjába merülő akadályok leküzdése után érheti el.

Magasztos czélt tűzött ki maga elé egyesületünk, midőn közel egy évtizeddel ez előtt alakult, hogy a magyar nyelv és hazafias szellem terjedését megyénk határain belül a rendelkezésére álló eszközökkel a társadalom minden rétegében mozdítsa elő és működésével! ott is állandó nyomot hagyjon, hova a törvény és hivatalos közegek hatásköre nem terjedhet.

Nagy és nemes feladat ez, melynél a tagok közreműködése nem annyira az anyagi hozzájárulás mennyisége, mint inkább azon egyéni befolyás és kifejtett hatás mérve szerint megbírálandó, melyet a magyar nyelv természetesen jogosultságának érvényesítésére, a hazafias szellem terjesztésére otthonunkban és társadalmi körökben kifejtettek. A legkisebb egyén is nagy tényező lehet e téren s esetleges visszavonulása vagy közönyössége nemcsak kárára válik az ügynek, de a legtöbb esetben pótolhatatlan mulasztás is.

Ily nagy feladat mellett nagyon természetes, hogy évszázados mulasztásokat egyesületünk rövid, még nem is egy évtized alatt nem pótolhatott, s hogy 1893. évi működéséről szóló jelentésünk is nem annyira a fényes eredmények, mint inkább azon mozzanatok felemelésére terjeszkelhetik, melyekből a kifizűzött célra való törekvés kiténik.

Tagjaink számában az 1893-ik év folyamán csekély változás történt. Van 131 alapító, 410 rendes és 742 pártoló, összesen 1183 tag. Azon vesztéséget, melyet az első öt évi ezikus lejárta után tagjaink számának apadásában sajnos tapasztalunk kellett, még mindig nem sikerült helyrehozni. E tekintetben tág tere van még tagjaink működésének, kiknek ügybuzgóságától reméljük a régi szám elérhetését, de annak tetemes emelkedését is. Tagjaink sorában igen kis mérvben látjuk képviselve a kizárólag magyar lakta alsó vidéket, nyilván azért, mert maguk és környezetükre nézve egyesületünk működését eminen szükségesnek nem ismerik, habár a néprövelési intézeteknek ezen vidéken is meglevő sokszoros

égi mosolyától, fakadna derű a bus halavány arczon, zöld virány a néma tarmezők avarján.

Arany napsugaras, fényben fürdő tavasz, halotti álmából ébredő természet, száz-ezer hangjánál, völgyek, erdők mélye, zöld virányok, mezők dicsőhymusa mellett, lelkemben is fényel, lángoló ihlettel, mit az emlékezet, lágy szelid fuvalom, lobogtat magasan: üdvözöllek újra, évforduló nagy nap, szabadság szent napja, márczius idusa!

Márczius idusa, márczius tizenöt; mily varázs e szóban, mily bűvölő varázs. Mintha a temetőt hívná új életre s ezernyi nalmát a néma temetőnek, ihletné esodásan felkeltve sírjokból pihenő lakóit, porló halottaikat s bűvös szó hangjára, esodás ihletésre, felpattanna a sir, kemény hideg zára, feltámadna az az eltemetett nagymult, az a fényes idő, nagyjai, hősei, félisteneivel, dalló szellők szárnyán, mintha hivatogó édes hang esendülne, áthatón, ébresztőn, messze, közel, égre nyuló bérczek ormán, pázsitos völgy ölén, s hivatogó hangját a feltámadásnak adná vissza hegy, völgy, harsogó vízszhangban: Nagy idők, nagy idők keljete fel újra, keljete életre! Nagy napoknak fényes-bűvös tándér éve, jog, igazság, világmozgató nagy eszmék, esodás esztendeje, félisteneket és istennöket szülő, ragyogó nagy korszak, ébredj fel álomból, dobd le a siri leple! ébredj fel, az emlékezetnek teremtő szava hív, égő láng lelkeiddel, alkotó erőddel hasd át még egyszer, hasd újra a világot!

Nagy nap ez, nagy nap ez, a világszabadság születésének ez évforduló napja. Tavasz lágy fuvalma, kikelet rügybontó, életet fakasztó, esillogó sugara s az a fényes hajnal, mely egy éj homályán győzve ragyogott fel s biborfelhők fodrán köszöntő márczius tizenötödikét, márczius idusát, nagy dolgokat, lefűnt, elenyészett idők világtörténelmi nagy eseményeit juttatják eszünkbe, nagy eseményeknek emléke ujul fel, s vet lelkünkre élénk, reszkedő reflex fényt.

Tavasz sugaránál, reszkető vízfénynél, elmerülünk a mult ködtakart honába, s a míg visszahívják emlékeztünkbe, azt a fényes időt fényes alakjai eseményeivel, ünnepeket szentelünk, ünneppé szenteljük. 1848. márczius 15-ének, minden évforduló napját, tüzet gyújtunk keblünk áldozati oltárán, évről-évre híven, igaz kegyelettel.

Márcziás idusa, márczius tizenöt. Nagy nap ez, nagy nap ez! megváltókat, bajnok félisteneket szült egykoron világra, caesarok, biboros kényurak, zsarnokok alatt roppantá szét azt a despotizmus emelte fényes trónt,

törte össze azt a zsarnok király pálcát. Isten jelent meg, a szabadság istene, nemzetek istene könyörgő népének, mint Mózesnek hajdan; isten ihletés szállt minden honfi szívére, s ez isten ihletől, égő csipkebokor lett minden honfi szív, minden honfi kebel, égő csipkebokra az egyenlőség, testvériség, szabadság magasztos eszméinek, e szent háromságnak.

Ne feledjük, oh ne feledjük soha el e napok emlékét, szent legyen előttünk mindenkor, örökké ima az azokra visszaemlékezés; fohász a szabadság a népszabadságnak, dicső eszméjéért, melyért ők küzdöttek, ama félistenek, amaz óriások, küzdöttek titáni, óriási harczt. Vagy mi is volt az a mi harcunk, az a mi küzdelmünk?

„Lázadás” — mondja a bérencz toll, — szentségtörök, ne! ne esufoljátok istent, a szabadság magas fenséges istenét ne rántsátok porba, sárba, magatokhoz az isteni eszmét, szennyes saruitok, moeskos lábaitok, hogy reá gázoljon. Forradalom volt az, egy szent lelkesedés szülte forradalom, nem alant, nem a föld porába, szemembe, — egy magasabb, tisztább légkörbe született.

„A lázadások alant születnek, a forradalmak a magasba születnek, a lázadások nem egyebek, mint egy nép haragjai, a forradalmak egy korszak eszméi.” Mondja Lamartine.

Önjogát, létjogát védte ez a nemzet, igazai érdekében emelte fel azt a szabadság zászlóját, annak érdekében sujtott az aczállal. Ne ítéljétek el! könnyelműn, vakmerőn, szemébe vágva a „lázasdás” szót, elég merész aczátlanul, ne! de hajtsátok meg térdeketek mélyen, boruljatok arczra a nemzet nagysága előtt.

Szent legyen előttünk mindenkor, örökké, ama nagy napok emléke, szent és áldott nagyjaink, a szabadság eme gyermekeinek, felkent bajnokainak emlékezte, ünnepeket szentelve, magasztos ünnepeket, széjjel e hazába, minden évfordulón, féltő kegyelettel, hittel és reménnyel, ajkunkon imával, emlékeztünk nyugvó napjainkra vissza, s vissza azokra, kik ott küzdtek a harczon, omló piros vérről áldoztak a világ átható eszméinek, s a világszabadság fenséges ügyéért ontottak piros vért.

Midőn az egyiptomi zsarnokság jármát Izrael lerázta nyakáról, Jehova tűz és felhőnek oszlopában parancsolá a népeknek: „Ez a nap emlékezteljen legyintálatok, és ezt ünnepeket szenteljétek. Megtartásotok e napot minden időben, örökké való végzés szerint.” (2. Mózes. XII. 14. v.)

Mintha nekünk szólna ez az isteni szó, minket illetne e biblai intés. Ünnepeket szentelve minden évforduló

márczius idusán, mintha felénk zengne, hangzana áthatón, láthatatlan ajkon, emlékeztetve a nagy dicső napokra: „E nap emlékezteljen legyintálatok; megtartásotok és ünnepeket szenteljétek azt minden időben.”

Márczius idusa, márczius tizenöt. Itt van, újra itt van, szabadságunk, a szent — a világszabadság évforduló napja. Itt van, s ünnepelni, áldozni hiv minden órája és pereze. Láng lobban előttünk, ragyogó fény és lángvilágánál messze, mult időkhöz látunk, feltetszik előttünk mint egy bűvös képen, azaz egész nagy mult, Páris, Bécs, Budapest, fénylő pontjai e, sugaras időknek. Ime, itt egy kis, de lelkesedett nemzet vivja titán harcztát, cletahlai harcztát, a körüle zajló, lázadt elemekkel, a zsarnokság által felbujtatott, reá uszított hordákkal, amott egy nagy nemzet, egy világhírű nép töri össze a trónt, s tasztija le királyi székéről, a maga ált! saját nyakára emelt biboros államfőt, itt a magára hagyott, elarult magyar küzd önön léteért, közel ezer éves multja, világduló ősei emlékéitől lelkesítve, az északi kolosszus zsarnok zsoldosaival, a ezári gázság vérszomjas banditáival; — amott a fényben égő, diessugaró övezte francia trikolor készil letiporni, megsemmisíteni a hazug, megátkozott, örökre megutált bourbon liliumot.

Nagy idők, nagy idők, hősök, óriások, óriási idők. Mi nap van ma? Márczius idusa, márczius tizenöt. Magyarország önállóságának, függetlenségének évforduló napja.

Mi nap van ma? Márczius idusa, márczius tizenöt. A páriák örömnappja, Magyarország elnyomott jobbágy népe szabadulásának dicső emléknappja, — oh ünnepeljék meg újlag e napot, törhetlen reménnyel, égetvívó hittel! gyujtsunk tüzet keblünk kegyelet oltárán, hintsünk arra tömjént, amíg hó imára nyilana ajakunk, a népek, nemzetek, a világszabadság örök istenéhez, hasson fel egekbe, törjön fel egekbe az emlékeztetnek égő tömjén füstje. Lobogj fel, lobogj fel, keblünk oltárának áldozati lángja! hass egekbe, mennybe égő tömjén illat!

Legyen megszentelve, áldva eme nagy nap. Szabadságunk világszabadság nagy napja; égő fényesillagunk, fényesillaga szának, ezrek, millióknak, — fényes emlékeddel e fel-fel lobbanó, messze fénylő lánggal örök vesztatűz a szabadság felséges, isteni oltárán, — éles kardvillám a nemzetek boszuló istene kezébe, véres kísértete, kísértő réme, a császárok, királyok, fenevad cizároknak, gyöttrő álmaiknak: márczius idusa, márczius tizenöt, üdvöz légy! üdvöz légy!

Borsody Béla.

hiányának megszüntetése, kiseddóvó intézetek szervezése és fentartása, a meglévők továbbfejlesztése oly feladatot képez, mely elől egyesületünk nem fog kitérni, mihelyt ez irányú működésében helybeli buzgó tagok támogatását igénybe veheti.

A rendes tagok számának apadását azonban bőszesen kárpótolja azon pártfogás, melyben egyesületünk ez évben is részesült. Első helyen kell itt említenünk a Rimamurány-salgó-tarjáni vasmű-egyesületet, mely bár megyénkbeli virágzó telepén 5 tanítóval ellátott 3 mintaiskolát tart fenn, 4 felekezeti tanítót a magyar nyelvtanítás sikerének biztosítása céljából 50—300 frtnyi évi segéllyel támogat s egymaga is jelentős kulturegyesület számba megy. Egyesületünk működését is állandó figyelemre méltatja s eddigi 1400 frtos adományát újból 200 frtnyi adományával 1600 frtra emelte.

Ugyaníly módon gyarapította Borbély Lajos vezérigazgató eddigi 350 frtnyi alapítványát 50 frtnyi újabb, most már nyolczad ízbeni adományával 400 frtra.

A két alapító érdeklődése és áldozatkészségének ezen állandó nyilvánulása csak fokozhatja tagjaink ügybuzgóságát s midőn választmányunk ezért hálás köszönetének kifejezést adott, kedves kötelességünknek tartottuk azt a tisztelt közgyűlésnek is oly kérelemmel kijelenteni, hogy erről tudomást venni és elismerő köszönetének nyilvánítását jegyzőkönyvbe is iktatni kegyeskedjék. Használókép gyarapította a gömörmezei ifjúság eddigi 593 frtos alapítványát 143 frttal, úgy hogy ez most 736 frt 250 frtos alapítványt kapunk. „Heinezelmann Emil örökösei” ezimén Heinezelmann Alfréd föld- és gyárbirto-kostól, ki ugyancsak boldogult édes atyja emlékére chiznyóvízi vasgyár telepén legközelebb magyar foglalkoztatású és nyelvű óvodát is saját költségén fog szervezni és ez által a Murányvölgy megmagyarosítását munkáló erős tényezőt fentartani. Kegyeskedjék ezen hazafias áldozatkészségről — jegyzőkönyvi elismerés mellett — nagybecsű tudomást venni.

Alapítóink sorában üdvözölhetjük még mint új tagokat Ratkó város közönségét s a kit első sorban kellett volna említenünk: Sütő Istvánné szül. báró Fischer Margit urnót, kinek belépése alkalmából nem hallgathatjuk el azon már ismételve kifejezett óhajátunkat, hogy azon nemből, melynek a magyar hagyomány társadalmi életünkben első helyet biztosított s mely a nemzet összes életének egyik legjelentékenyebb fentartó eleme, sorainkban minél többet üdvözölhessünk. Mert

„Egy hibázik műveinkhez
Nyájas napvilág;
Az ti vagytok. A hol ez nincs,
Nincs szellem-világ.”

Adománnyal gyarapították egyesületünk jövedelmét Bazilidesz Gusztáv jolsvai polgármester 4 frt 90 krral, Krausz Simon 6 frt 30 krral. E ezimén nevezetesen az újvízi üdvözletek megváltásából befolyt a nagyrőcei körben 24 frt 75 kr., perselygyűjteményből 17 frt 56 kr. — A garami körben adományozott egy nándorhutai társaság 50 krt, Sárkány Miksa 3 frtot, Suha Bertalan 2 frt 50 krt, Zapoteczyk Endre 1 frtot s az augusztus 24-én Pohorella-gyárban tartott hangverseny 117 forint 72 krt, melyből 60 frt a pohorellai tüzkárosultak javára fordított. — Adomány ezimén befolyt összesen 178 frt 23 kr., illetve a pohorellai tüzkárosultak javára átengedett 60 frt levonásával 118 frt 23 krt. — Ez adományokért hálás köszönetünket kifejezve, ajánljuk egyesületünk nemes céljait jövőre is hazafias közönségünk áldozatkész támogatásába.

Vagyoni helyzetünket feltűnteti külön a számvizsgáló bizottság jelentése, mely szerint a központi pénztárba befolyt és kiadott összeg 1802 frt 82 kr., míg a körök bevételeiből 624 frt 03 krt fordítottak saját céljaikra, úgy hogy az egész bevétel és kiadás, nem számítva az egyleti óvodák részére az illető községek részéről természetben adott lakás és tízfia értékét 2426 forint 85 kr., tehát az előirányzatnál 326 forint 85 krral kedvezőbb eredményt mutat. Alapvagyonunk 12400 frtről 13189 frt 21 krra, vagyis 789 frt 21 krral emelkedett. Csekély összegnek tűnik ez fel a fokozódó szükséglet kielégítésére. De ha figyelembe vesszük, hogy ezen alap a rendes szükséglet méltányos kielégítése mellett 9 év alatt gyűjtetett s hogy e mellett a megyei törvényhatóság kezelése alatt álló ugyanily célokra fordítandó nemzeti és Fáy Gusztáv alapok 1877-től fogva 4000 frtről 10000 frtra szaporítottak, annál is inkább reményteljes bizalommal és hazafias megnyugvással tekinthetünk egyesületünk jövőjére, mivel választmányunknak ez irányban tett előterjesztésére megyénk vezérferfiainak a közlő millenium alkalmából a fokozódó szükséglet kielégítése céljából nagyobb milleniumi alap s nagy jelentőségű kulturintézmények létesítésének eszméjét magukévá tették s a törvényhatósági közgyűlés mai napon az ez iránt tett indítványt elvben elfogadta.

Ezen sikerrel járt előterjesztés mellett elintézte választmányunk a társaságoktól és a köröktől beérkezett megkereséseket, jelentéseket, költségvetéseket, számadásokat, mely utóbbiakat az 1894. évi külön tárgyalandó költségvetésünk készítésénél a lehetőségig figyelembe vettünk.

Képviseltette magát Fáy Gyula alelnökünk által azon budapesti értekezleten, melynek tárgyát a közművelődési egyesületeknek a milleniumi kiállításra való részvéte képezte.

Egyleti óvodáink működésére áttérve, van szerencsénk jelenteni, hogy új nyári gyermekmenhelyet a garami kör területén Telgárton szerveztünk. Ezzel együtt egyleti óvóintézetünk száma 9. Van ugyanis óvodánk Nagy-Rőczen és Ratkón; állandó gyermekmenhelyünk Helyán, Veszveresen, Fazekas-Zsaluzsányban, nyári gyermekmenhelyünk Nyustján, Rimabrézón, Hosszuszón és Telgárton. Ezen 9 óvóintézet fentartása, nem számítva a községek által adott helyiség és fűtést 2088 frtba került, mely összegből egyesületünk pénztárát 1010 frt terhelte.

Óvodáinkat látogatta 707 gyermek, kik gondos ápolás és nevelés mellett a magyar nyelvet is anyanyira el sajátították, hogy ezen ténnyel az illető népiskolák is számolni kénytelenek, s a magyar nyelvnek hova tovább nagyobb tért engednek a népiskolai tantárgyak tanulásánál.

A majdnem fele részben től ajku lakossággal bíró megyénk magyarosítására irányuló működésünknek az egyleti óvodák által elért emez eredménye azonban igen

kisszerű lenne, ha egyesületünk anyagi korlátoltságának tudatában erkölcsi tekintélyével is nem igyekeznék nemes feladatának megfelelni.

Az egyesület által terjesztett eszmék hatására, s áldásos működésére vezethető jó részben vissza, azon örvendő eredmény, hogy megyénk területén az 1893 ik évben 11 óvoda, 6 állandó és 71 nyári gyermekmenhely összesen 88 óvóintézet működött, melyekben 11548 frtnyi fentartási költség mellett 4097 kised részesült nemzeti irányú nevelésben.

Óvóintézetek ezen száma a folyó 1894-ik évben az eddig beérkezett jelentések szerint máris 36 új intézettel fog emelkedni, mennyiben az ezek felállításához szükséges előintézkedések az illető községek részéről már megtették.

Ha óvóintézetek ilyen módon már 124-ben megállapítható számát az 1891. évi kiseddóvóvoti törvény szempontjából tekintjük, kiténik, hogy óvóintézet fentartására kötelezett 198 községünk közül ebbeli kötelezettségének 124 tesz eleget, míg 74-ben még szervezendő a nyári gyermekmenhely.

Nem hagyhatjuk itt említés nélkül, hogy Tiszolcson, hol az állami népiskolánál, egy harmadik tanítói állomás szerveztetett, s hol a népiskola 7 tanterme közül most már 4-ben a tiszolcei 651 tankötelesből 347, tehát nagyobb fele már kizárólag magyar nyelvű oktatásban részesül, az egyesületünk által ismételve s tavalyi közgyűlésünkön sürgetett óvoda szervezése a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium által engedélyezett melynek még ez évben remélhető felállításával ott tekintélyes kisebbségben levő magyarságunk megtartására hatásos intézményt nyerünk.

Vidéki köreink közül élénk működést fejtettek ki, a rimaszombati, nyustjai, nagyrőcei és garami körök egy a körökbe eső óvodák továbbfejlesztésével, mint hazafias olvasmányok terjesztése, az iskolák hiányzó tanszereinek pótlása, a magyar nyelvben kitűnt tanulók jutalmazásával.

Midőn ezek után kérjük a tisztelt Közgyűlést, hogy említtet pártfogóink áldozatkész támogatását elismerő köszönetét kifejezni, beszámoltunk egy évi zajtalan, de nem eredménytelen arra törekvő működésünkről, hogy

„Minden ember legyen ember és magyar,
Kit e föld hord és egével betakar.”

Rimaszombatan, 1894. évi márczius 10-én.

Török Bálint, elnök. Groó Vilmos, igazgató.

A bent jelzett pártfogók, és adakozóknak köszönet nyilvánítván, megállapította a közgyűlés az 1894. évi költségelőirányzatot 2100 forint bevétel és ugyanannyi kiadással.

Új alapító tagnak belépett a gyűlés folyamán Bazilidesz János eddig is rendes tag.

Nem hagyhatjuk megjegyzés nélkül, hogy ez alkalommal a Rimaszombatan lakó egyleti tagok s általában a közművelődés hivatalos munkásai is csak gyéren voltak képviselve ezen a gyűlésen.

Műkedvelők szini előadása.

(Márczius 11.)

A „Gömörmezei díjoksegélyző-egyesület”, a mint látszik, elég sűrűn adja bizonyítékát életrealitásának. Minden hosszadalmas előkészület nélkül egyszerre csak halljuk alig 8—10 nappal előbb, hogy az előkészületek, a próbák serényen folynak, a fiatalság erősen készül, a szerepeket tanulják; délutánoként látjuk a sugárzó, üde arcú leányok és kísérő mamák csoportját a Rózsa felé igyekezni, megjelennek a falragaszok, s a jegyek mindjárt el is fogynak s hangzatos reklám és közönség toborzása nélkül egy olyan sikerült mulatságot produkálnak derék díjnokjaink, a milyen egy már erősen megtestessedett egyletnek is dicsőre válnék.

Ugy volt most is, hogy f. hó 11-én aránylag igen rövid előkészületek után Csiky „Czifra nyomorúság”-ával olyan sikerült előadást mutattak be, hogy az egész összejáték mellett, különösen egyes kiváló szereplők bámulata ejtettek, s nem tudtuk hogy csupán a szereplők tehetségében vagy a rendező és betanító ügyességében keressük e a feltűnő siker okát. Bizonyára e két tényező együttes buzgólkodásának eredménye.

Magát a darabot közönségünk jól ismeri, tudja, hogy Csiky legjobb darabjának egyike, telve hatásos jelenetekkel és kaczagató jóízű humorral. Kiténő darab, műkedvelők, egy-egy ismerőse mindenkinek, egy zsenge korát élő egylet megizmosodásának előmozdítása oly körülmények, melyek megmagyarázzák azt, hogy a Három Rózsa nagy termét a díszes és válogatott közönség zsu-folási megföltötte és megélvezte a előadást, mely éjjeltájban ért véget.

Csupán referálni akarunk az előadásról és nem bírálani, mert műkedvelőket kritizálni nem szokás, de merjük állítani, hogy ez a díjnokok előadása oly sikerült volt, hogy még a legridegebb kritikus is alig találhatott benne kivetni valót. A szereplők mondókájukat igen jól tudták,*) mozdulatuk biztos, játéku korrek, helyes felfogásra valló volt, az előadás rendezése pedig igazán aratott kezek munkájára vallott.

Az est sikerének oroszlánrésze a Mihályi párt illeti. Mihályi Lajos a Csoma Bálint napidijas szerepét annyira közvetlenséggel játszta, hogy egészen meghódította a közönséget Jóizüt nevtűnk a sok természetes humoron, melyet Mihályi kitűnő játékaival még inkább fokozott és teljes mértékben élvezhetővé tett. Valóban megérdemelte a sok lelkes tapsot, melylyel remek játékát a közönség nyílt színen is jutalmazta. Mihályi Lajosné Eszter szerepét sok temperamentummal és jól játszta. Biztos, könnyed mozdulatai, helyes hanghordozása nagyban hozzájárult ahhoz, hogy szerepében alakított és előadó képességét teljes sikerrel érvényre juttassa. A közönség őt is méltán halmozta el ügyes játékaért tetszésnyilatkozatokkal. Rábely Katicza talpraesett Mézesné volt. Mint ex-szakácsné olyan remekül kelepelt a szintén jól játszó Zegerneyi Zenebona (Sarinay Margittal) kisasszonnyal, hogy nyelve kedves pergésével egészen elragadt, a hatást növelték: szinpadí jártassága, ügyes mozdulatai. Bródy Matild (Bálnai Bella) újonez volt szinpadon, s nagy szerepét igen sok könnyedséggel és rokonszenvenesen játszta. Szerepét teljesen beletalálta magát, s játékaival sikert aratott, valamint Hollósy Mariska is, ki Sodró Zsófi

*) De kiténő sűgűnk is volt!

szerepében a közönség elismerését megérdemelte. Az öt leány: Hollósy Anna (Márta), Szigyártó Mariska (Klotild), Király Anna (Aurelia), Sarinay Gizella (Juczi), Majorossy Erzsike (Luczi) igen esinos alakok voltak; ügyesen és élő természetességgel mozogtak a szinpadon. Tóth Rózsa (Zegerneyi Parthénia) szintén jó alakítást mutatott be. A férfi szereplők közül Mihályi Lajoson kívül Bródy Andor (Tarczali Jenő), (Pásztor Pál (Mádi Simon), Kathona István (Bálnai Gusztáv) és Vajda István (Poprádi Endre) játszották a nagyobb szerepeket. Bródy Andor a szerelmes Tarczalit érzéssel és kellő melegséggel igen rokonszenvenesen mutatta be. Meglátszott rajta, hogy szerepét épűgy, mint Mihályi és Vajda István alaposan tanulmányozta. Pásztor Pál és Kathona István is jól játszták szerepeket Beregszászy Béla (Sodró Antal), Szabó Lajos (Hantos), Juhász Dezső (Barna), Fráter József (Murok) és Knöpfler Viktor (Tóbiás) kisebb szerepeikük ügyes és helyes betöltésével emelték az előadás sikerét, melylyel mindnyájan meglehetnek elégedve épen úgy, mint a hogy a jelenvolt díszes közönség teljesen meg volt elégedve a szereplők jó játékaival.

Az előadás rendezésében Törköly József községi iskolai igazgató sokat fáradozott, buzgólkodásáért őt méltán megilleti az elismerés, melynek némi jelűl a közönség az előadás után lelkesen hívogatta is a lámpák elé, hogy oda kiáltson egy jól megérdemelt „éljen-t, de a rendező ur nem mutatkozott.

Az előadás végeztével a közönség részint a kaszinó helyiségébe, részint az étterembe vonult. Egy órai időköz elteltével fölzendült Palócz Kálmán zenekarának nyiretytűje és kezdetét vette a táncz. A négyeseket 30—40 pár tánczolta. A hajnali érában a esárdások zaporáztattak gyors egymásutánban, míg nem végét szakította a világos reggel. A táncmulatságon részt vettek: Bródy Matild, Rábely Katicza, Hollósy Anna, Hollósy Mariska, Király Anna, Sarinay Margit, Gelb Sári, Gelb Regina, Tóth Rózsa, Csapó Erzsi, Zathureczky Irma, Kalas Gizella, Jakabfalvi Giza, Patay Teri, Krausz Betti, Hankisz Gizella, Szabó Mariska, Majorossy Erzsike kisasszonyok, továbbá Szabó Lászlóné, Kövér Istvánné, Bródy Bertalané, Rábely Miklósné, Hollósy Friszesné, Király Ferenczné, Mihályi Lajosné, Sarinay Ignáczné, Gelb Simonné, Tóth Józsefné, Zathureczky Sománé, Kalas Károlyné, Jakabfalvy Béláné, Szabó Józsefné, Krausz Hermanné, Koreny Pálné, Majorossy Rudolfné, Kapy Gyulané, Bodor Lászlóné, Beregszászy Béláné, Percz Józsefné, Pásztor Pálné, Gecs Istvánné, Vályi Ferenczné, Várady Pálné urnök stb.

Hirek és vegyesek.

Egy érdemes férfi ünneplése. A magyar igazság-szolgáltatás egyik munkában megöszült tagja Török János törvényszéki bíró, azon alkalomból, hogy fáradságos pályafutásának második felében magasabb fizetési és rangosztályba emelkedett, mult szerdán este pályatársai s a kaszinói tagok részéről kiváló megtiszteltetésben részesült. Közveacsorát rendeztek tiszteletére, hogy megérdemelt előléptetése felett val ő örömeiknek azok is kifejezést adhassanak, kik Török Jánosban nemesak a törvényszéki bírót, hanem az előkelő polgári állású egyént és jó barátot is tisztelik és szeretik. A jeles férfiú hosszú évtizedek során át szolgálta (s reméljük még sokáig fogja szolgálni) az államat s ugyan annyi időt töltött el a város és a társadalom szolgálatában is; a régi gárda tagja, kinek szakképzettsége előtt leomlottak ama korlátok melyek a régi jogász világ felfogását az új korszak szellemétől elválasztják, kinek feje fölött csupán az idő haladt el egy kisé, de lelkének ifjúsága, szellemének frissesége, nemes érzéseinek heve megmaradt teljes frissességében. E jeles tulajdonai folytán lett tagja városunk képviselő testületének, melynek gyűlésein böles belátásáról s nemes szívéről nem egyszer tett fényes tanúbizonyságot. Évek hosszú sora előtt lett a rimaszombati kaszinónak, ennek a par excellence intelligens testületnek elnöke, melynek fokozatos fejlődése s a kor színvonalán való maradása körül sok érdemet szerzett. Főleg ez utóbbi állásában rejlik a jogezim arra, hogy a megérdemelt előléptetésben részesült férfiú barátai, közelebbi és távolabbi ismerősei a saját gratulációjukat a hivataltársakhoz esatolják s egy külsőségeiben egyszerű, de az érzelmek őszinteségét tekintve, fényes sikerű közveacsora keretében minden jelenlévő elmondhassa János bácsinak azt, a mi szíve mélyéből ajkaira tolt. A ki csak szóhoz jutott, el is mondta mind. Kubinyi Aladár törv.-széki elnök kezdte, ki tőle megszokott ékesszólással emelte ki Török János érdemeit, melyeket nemesak a bírói székben, hanem a társas életben is méltányol a közelismerés Török János meghatottan köszönte meg a szives megemlékezést, kérve, hogy mindazok, kik őt ez alkalommal megtisztelték, tartssák meg szeretetűkben és barátságűkban továbbra is. Erre megindult a tőztköz hosszú sora, melyek közül különösen a Baksa István szellemes, jó ízű humorral elmondott pohárköszöntője keltett zajos hatást. Felköszöntök mondta még: Vozáry György, Dr. Marikowszky István, Percz Samu, Szeles Odön s mások, mindnyájan az ünneplésre. A kedélyes lakoma a késő éjjeli órákban ért véget.

Eskűvő. Tóth József martonfalai ref. kántor-tanító f. hó 12-én vezette oltárhoz özv. Szabó Józsefné kedves leányát Mariskát.

Köszönetnyilvánítás. A folyó évi február hó 25-én a rimaszombati izraelita öngyület javára megtartott ifjúsági táncmulatság ugy annygy, mint erkölcsi tekintetben fényesen sikerült és a nöegylet vagyónát 87 frtnyi összeggel gyarapította. E fényes eredmény elérésében legfőbb része van a rendezőségnek, különösen pedig a rendezőbizottsági elnök Dr. Kármán Aladár Ernő ur kiváló ügybuzgalmának és fáradságtalan tevékenységének. Midőn tehát ez uton mondok köszönetet a rendezőségnek, nemesak kötelességem teljesítem, de a segélyre szorultak hálás elismerését is tolmácsolom mindazoknak, kik a mulatság sikerét megjelenésűkkel előmozdították és a jótékonyaság oltárára felülfizetéseikkal, áldozni szivesek voltak. — Rimaszombat, 1894. márczius 14. — A rimaszombati izr. nöegylet nevében: Schweitzer Davidné, elnök.

Nyilt-tér.*)

Nyilatkozat.

Alólírott ezennel kinyilatkoztatom, hogy 1894. évi február 12-én ifj. Figuli Pál klenózi városi pénztárnok urat a rimaszombati vasúti állomáson tévesen és méltatlanul megbántottam, — e miatt tőle bocsánatot kérek

Rimaszombat, 1894. márczius 9.

Kyeska Károly.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Magán-hirdetéseik.

Egész selyem mintázott Fouárdok

(mintegy 450 különböző fajban), méterenként 75 krtól 3 ft 65 krig — valamint fekete, tehér és színes selyemszöveteket 45 krtól 11 ft 65 krig — sima, kockás, esikós, virágos, damasztolt minőségben (mintegy 240-féle dispositió és 2000 különböző szín és arnyalatban) szállít postabér és vámmentesen a privát megre-delők lakására HEN EBERG G. (esász. és kir. adv. szállító setyengyára ZÜRICHEN. Minták postafordul-tával küldetnek. Svájczba ezimzett levelekre 10 kros és leve-lezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Hirdetmény.

150. sz. — Rimaszombat város árvaszéké-nek 150/893. számú határozatával a kiskoru Molnár Jolan tulajdonát képező Jánosi 210. sz. telekjegyzőkönyvi ingatlanságnak önkéntes árverés útján eladása elrendeltetvén, annak a város közházánál megtartandó határnapul f. évi martius hó 27-ik napjának d. u. 2 óraja ki-tűzetik, arra venni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy az árverési feltételek addig is Huszt Lajos kiküldött árvaszéki előadó hivatalos helyi-ségében megtekinthetők.

Rimaszombat, 1894. márczius hó 2.

Szabó György, árvaszéki elnök

Tornallyán Kövér Imre vegyeskeres-
kedésében folyó évi ápril hó 14-éig egy

kereskedő segédi állás

üresedésben van; e hely elfoglalása végett keresztény segédek nálam jelentkezhetnek.

Hirdetmény.

151. sz. — Rimaszombat város árvaszéké-nek 151/894. számú határozatával özv. Orbán Istvánné és társai tulajdonát képező rimaszom-bati 17. számú telekjegyzőkönyvi ingatlanságnak szabadkézből eladására önkéntes árverés rendeltetvén, határnapul folyó évi marczius hó 28-ik napjának d. u. 2 óraja tűzetik ki. — A venni szándékozók erről értesítettvén, azzal hivatnak meg, hogy a vételári feltételek addig is Huszt Lajos kiküldött árvaszéki előadónál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Rimaszombat, 1894. évi márczius 2.

Szabó György, árvaszéki elnök.

Hirdetmény.

173. sz. — Rimaszombat város árvaszéké-nek 173/894. számú határozatával a kk. Rethy Mária tulajdonát képező Szentpétery-utezai ingat-lanságnak önkéntes árverésen leendő eladása elrendeltetvén, annak a város közházánál esz-közleendő határnapjaul f. évi marczius hó 29 napjának d. u. 2 óraja kitűzetik, arra a venni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy a feltételek addig is Huszt Lajos kiküldött árvaszéki előadó hivatalos helyiségében megtekinthetők.

Rimaszombat, 1894. márczius hó 2.

Szabó György, árvaszéki elnök.

Hirdetmény.

207 sz. — Alólírt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a nagyrócezi kir. járásbíró-ságnak 1893. évi 1901-ik számú végzésével Bárdosy Pál Nagy-Rőcezi lakos ügyvéd által képviselt Nagy-rőcezi takarékpénztár felperesnek részére Mat-
tejco József és társai Sumjáci lakos alperesek ellen 200 frt. tőke követelés s jár. erejéig elrendelt ki-elégítési végrehajtás folytán alperesektől lefoglalt ingó-ságokra a fent idézett kir. járásbíró-ságnak 1893-ik évi 2226-ik számú végzésével az árverés elrendeltetvén, an-nak leendő megtartására határidőül 1894-ik évi Aprilis hó 3-ik napjának d. e. 9 óraja Sumjácson alperesek la-kásán kitűzetik, a mikor a bíróilag lefoglalt 2 db. feje-rszőrü 8 éves és 2 db. feje-rszőrü 7 éves ökörből álló és 360 frtra becsült ingóságok a legtöbbet ígérőnek kész-pézt fizetés mellett szükség esetén becsáron alól is el-adatni fognak.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingó-ságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző ki-elégítéshez tartanak jogot s mennyiben részökre foglalás korább eszközöltetett volna, — és az a végrehajtási jegy-zőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólírott kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagy-Rőczen, 1894. márczius hó 5-ik napján

Ecseghy József, kir. bírósági végrehajtó.

Kiadó.

Egy csinosan butorozott, külön bejáratu utcaiz lakószoba — előszobával jutányos áron kiadó. Bővebb értesítést ad lapunk szerkesztősége.

Hirdetmény.

A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Vértessy Bertalanné szül. Hercezeg Mária budakalázi lakos végrehaj-tónak Keresztessy József ügyvéd, budapesti lakos mint Nándory Béla esődtömeggondnoka végrehajtást szenvedő elleni 275 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Nyustya községben fekvő, a nyustyai 152. számú tkönyvben foglalt 40—42. hrszám alatti beltelek-ből és 31. számú házból Nándory Béla háromnegyed-rész jutalékára az árverést 789 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb meg-jelölt ingatlanok az 1894. évi aprilis hó 9-ik napjának délelőtti 10 órakor Nyustya községben a bíró házá-nál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiál-tási áron alól is, azonban 500 frt nagyobb ígélet alul nem fognak eladatni

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becs-árának 10 %-át 78 frt 90 krt kézpénzben vagy az 1881. LX. t.-czikk 42. §-ban jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazság-ügyminiszteri rendelet 8. §-án kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénzuek a bíróság-nál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismer-venyt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1894. január hó 14-én.

A rimaszombati kir. törvszék mint telekkönyvi hatóság.

Altidorffer, kir. tvszéki bíró.

Kiadó lakás.

Rimaszombatban, a Losonczy-utca 10. sz. alatt — özvegy Stelkovics Istvánné tulajdonát képező házban — egy három szobás lakás nagy konyha, kamra és pinczével május 1-ére bérbe ve-hető. Ugyanezen lakáshoz kivehető még a házban levő istálló és kocsiszín is.

Értekezhetni lehet ugyanott bármikor a tu-lajdonosnéval.

A Borries-féle uradalmak igazgatóságának Eckendorfban (Észak-Németországban) tudomá-sára jöven, hogy eckendorfi répamag több helyről mint eredeti vagy javított ajánlatik. Kötelesség-nek tartja tehát nevezett igazgatóság a gazdakö-zönség érdekében köztudomásra hozni, hogy

eredeti

eckendorfi takarmányrépa-mag
valódi minőségben

Ausztria-Magyarországban csakis

MAUTHNER ÖDÖN

magkereskedésében BUDAPESTEN

kapható, a mennyiben az eckendorfi uradalmak mint ez évben, ugy 1898. évig csak egyedül ezen czégnek fognak répamagot szállítani, mely czég az erre vonatkozó árjegyzéket kívánatra in-gyen és bérmentve megküldi.

MAGY. KIR. SZABAD. PARKÉTYÁR.

DUNKEL V. K. Kassán

ajánlja

kitünő száraz tölgyfából készített sokszorosán kitüntetett

Parkétáit ugynevezett amerikaiit tömör és berakott koczkáit

jutányos árak mellett

A lerakás gyári lerakók által a legpontosabban eszközöltetik.

Képes rajzminták és költségvetés díjmentesen szolgáltatnak ki.

Vállalkozó, építész és asztalos uraknak legolcsóbb árak számíttatnak.

Nagybani kivitel mindenfelé.

1—3

Pályázat erdőöri állomásra.

Az alólírott erdészetről egy, esetleg két erdőöri állás betöltése ezéjjából ezennel pályázat nyitattik.

Ezen erdőöri állás javadalmazása: 200 frt évi bér, természetbeni lakás, tűzifa, téli és nyári ruha illetmény és a felfedezett erdei kihágások 1/3 része.

Az erdőör nyugbérképes és ingyenes gyógykezelésben részesül, megfelelő ma-gaviselet és szorgalom béremelést és egyéb föld- és rétilletményt biztosít.

A pályázók részéről fiatal, legfeljebb 30 éves kor, jó erős testalkat, jó látó és halló képesség, nőtlen állapot, lehetőleg valamely erdőöri szakiskolának jó sikerrel tör-tént elvégzése, vagy szakvizsgálati jó bizonyítvány, a magyar nyelvnek szóban és írásban tökéletes birása és a tót nyelvnek részbeni tudása, megfelelő okmányokkal igazolandó.

A folyó év april 1-ig beterjesztendő kérvények annál inkább sajátkezüleg iran-dók, mivel csak jó írásu pályázók alkalmaztatnak. Szakvizsgálati bizonyítvánnyal fel nem szerelt folyamodványok nem vétetnek tekintetbe.

Rimabrézón, 1894. márczius 9-én.

A Rimamurány-Salgó-Tarjáni
vasmű-részvény-társaság erdészete.

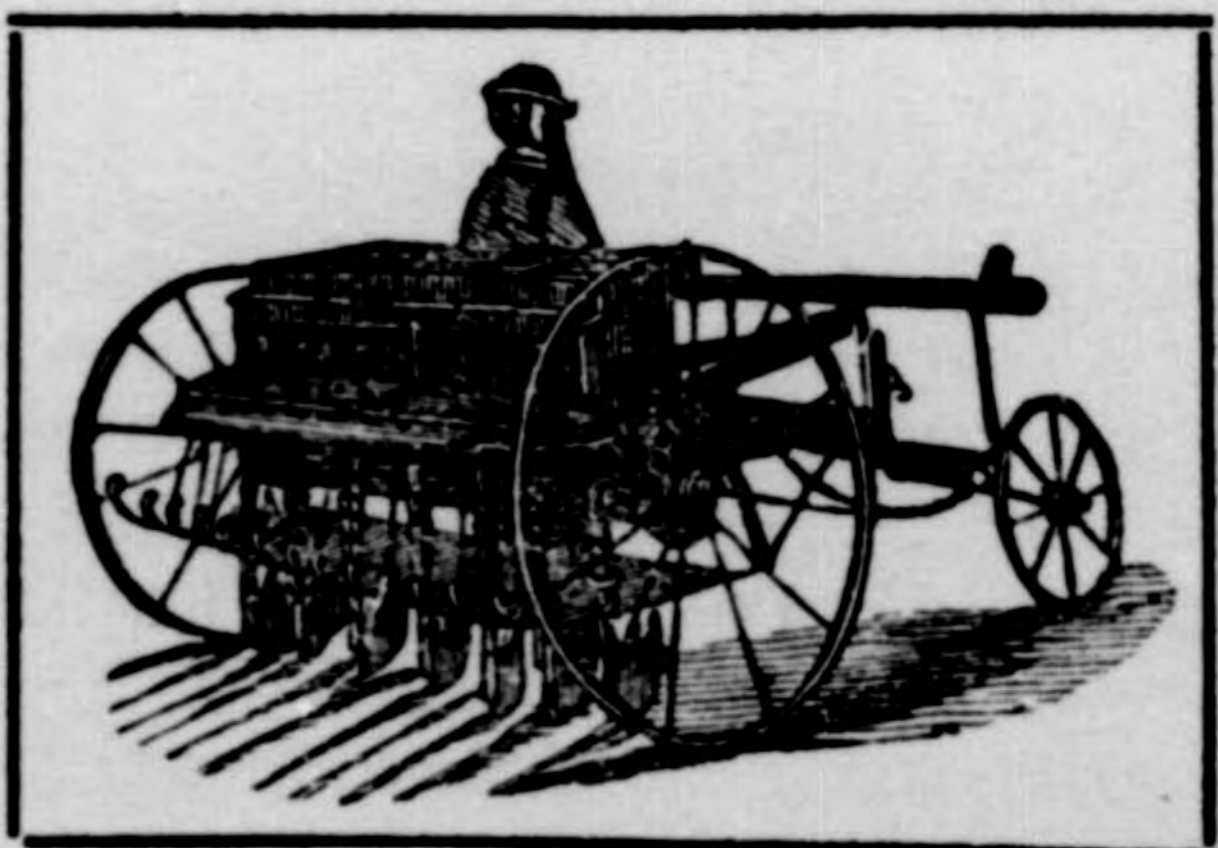
1—3

FLEISCHER és TÁRSA

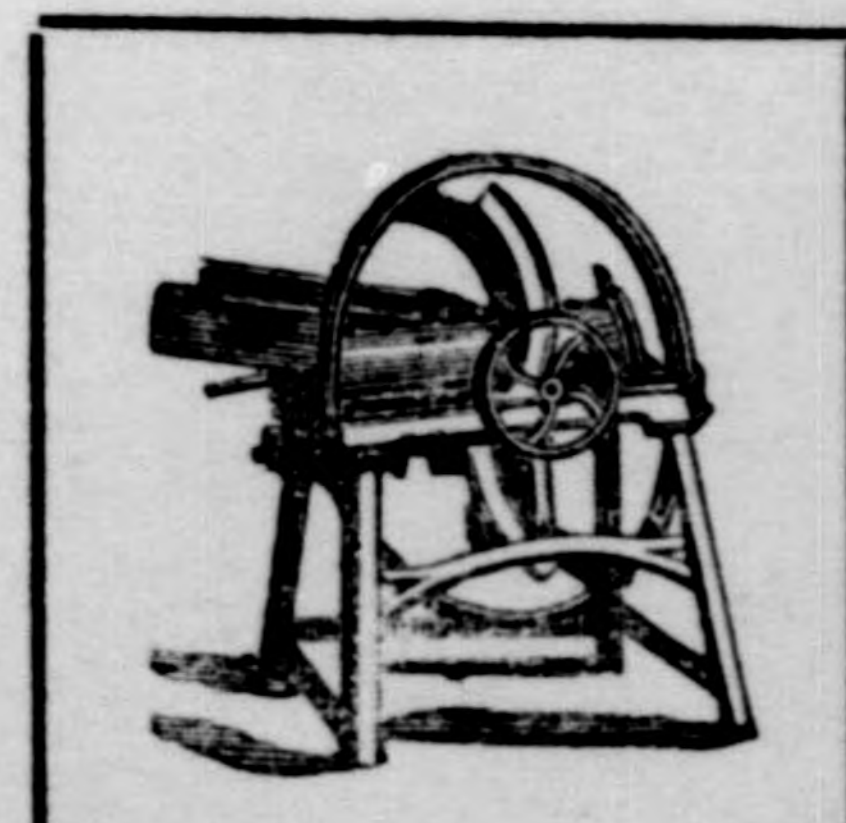
gépgyára és vasöntődéje Kassán, Vám-utca 12. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemmeltartásával czélszerűen s gondosan gyártott jó hirnevű gépeit, nevezetesen:

3—6

Sorvető gépeket,
Szórvető gépeket,
Ekéket, Boronákat,
Hengereket, Lókapákat,
Tengeri morzsolókat,
Borsajtókat és szőlőzúzókat;
továbbá mindennemű

Szivattyukat, gőzgépeket és gőzkazánokat. Szeszgyár-berendezéseket.

Gépeink, eszközeink és egyéb gyártmányainkat készletben tartjuk gyárunkban. Gazdasági gépeink képes-, valamint öntődénk gyártmányai árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.